

Шормо эл, порымик да гим берг!

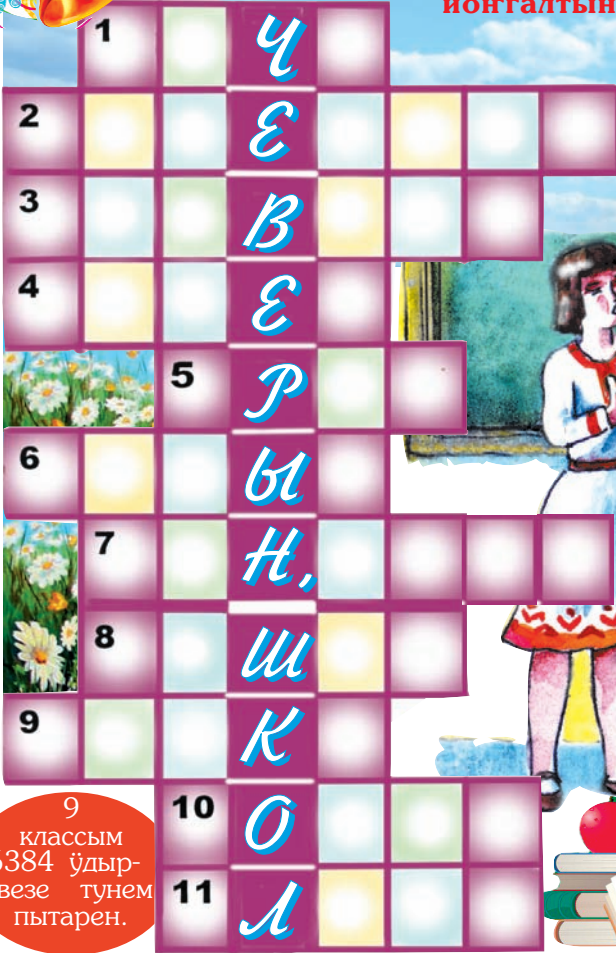
22 (3306) №,
2017 ий 27 май,
шуматкече.

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

23-25 майыште 9-ше да 11-ше класслаште тунемше-влаклан пытартыш йынгыр йонгалтын.

Шергакан школьник да выпускник-влак!
Пагалыме туныктышо да ача-ава-влак!

Тендам тунемме идалык пыгыме дене саламлем. «Пытартыш йынгыр» пайрем шинчымашым налмын кўлешлыкшым гына огыл, тыгак первоклассник да выпускник, туныктышо да тунемше, икшыве да ача-ава-влак кокласе тукым кылым ончыкта.

2017 ийысе выпускник-влак! Экзамен-влакым сайын кучен, тўналме у пашаштыда сенгымашым тыланем. Тачысе кече гыч те кугыен-влак радамыш ушнеда.

Бнде илышдам шке семьнда чонен кертыда, вет тиде тендан илыш. Шкендан вийлан гына ўшаныза, ончыланда цельым шындыза – тудо садикте шукталтшаш!

Изирак класслаште тунемше-влак ончылно – кенеж, куан дене темше каныш жап.

Каникулым сайын эртарыза, каналтен да капкылым пентгыдемден, шыжым у вий дене уэш парт коклашке шичса.

Чылалан вий-куатым, пашаште сенгымашым, тазалыкым да пиалым тыланем.

Н.В.АДАМОВА,
Марий Эл Республикысе образований да науко министр.

2017 ийыште 2910 выпускник шочмо школжо дене чеверласа. 26 май гыч 19 июнь марте нуным ЕГЭ вуча.

9 классым 6384 ўдыр-рвезе тунем пытарен.

1.Йоча-влакын йўратыме спорт ўзгарышт. 2.Школ вуйлатыше. 3.Йоча-влакын «журналышт». 4.Идалыкын пагытше. 5.Школышто тунемме шагат. 6.Яра жапым веселан эртарымаш. 7.Кенеж каныш. 8.Ўстембал модыш. 9.Класс она. 10.Пўртўс лонгаш лектын коштмаш. 11.Тунемме пўлем.

Кужэгер, Ўштымбал. Максим ГОРИНОВ.

– Тук-тук! «Ямде лий» газетлан возалтса! Акше – **298 теңгеат 80 ыр.** Квитанцийдан копийжым редакцийыш колтыза, тыге лотерей модышыш ушнеда. Роликан коньки – эн кугу пўлек. Вот!

ПОДПИСКЕ

Индекс: П4696.

13-17 июньышто Йошкар-Олаште

Национальный президент школ-интернат пелен регион-влак кокласе «МАРИЙ ЮНКОР-2017» слёт эрта.

Юнкор-влакын лўмыштым 2-шо лаштыкыште ончыза.

«Ямде лийын» чап онаже

«Марий Юнкор – 2017» слётыш пагален ўжына!

Кужэгер район

- 1.Юлия Иванова (Шорсола)
- 2.Максим Горинов (Ўштымбал)
- 3.Даша Тобекова (Конганур)

Волжский район

- 4.Настя Михайлова (Кугу Корамас)
- 5.Юлиана Антонова (Сотнур)
- 6.Дима Огурцов (Сотнур)

Шернур район

- 7.Катя Рыбакова (2-шо номеран Шернур школ)

- 8.Андрей Максимов (Марисола)

Марий Турек район

- 9.Юлиана Ермолаева (Сардаял)

Морко район

- 10.Эмилия Александрова (Коркатово)

- 11.Никита Николаев (Энерсола)
- 12.Анатолий Александров (Шўргыял)
- 13.Данила Васильев (Шордўр)
- 14.Наташа Актершева (Нуж-Ключ)

Параньга район

- 15.Ксения Алексеева (Элпанур)

У Торъял район

- 16.Полина Бирюкова (Кузнеч)
- 17.Аня Якимова (Тошто Торъял)

Советский район

- 18.Наташа Чемекова (Орша)

Йошкар-Ола

- 19.Надя Герасимова (7-ше номеран школ)
- 20.Марина Громова (Нац. през. шк.-инт.)

Слётыш Пошкырт, Татарстан кундемла гыч возкалаш кумылан ўдыр-рвезе-влак толыт.

Пионерийлан - 95 ий

Йошкар-Олашке кугу пайремыш «Детство» йоча ушем гыч 22 йоча да кум вожатый миенна. Моло йоча-влак дене палыме лийынна, тўрлў модыш дене модынна. Орлятский онгыш шогалын мурен-куштымаш ўмыреш шарнымашеш кодеш. 23 майыште Параньгаште тыгаяк пайрем лийын. Школна гыч куд ўдыр миенна. Скаут, пионер, йоча ушем-влак нерген каласкаленна.

Азалия МУРАТОВА, 6-шо класс. Параньга, Элпанур.

Морко посёлкысо Йоча усталык рўдeryште «Эстафетым налынна МЕ!» акций эртен. 1-ше да 2-шо номеран Морко, Шўргыял, Унчо школла, Коркатово лицейысе тунемше-влак пионер ушемын эртыме корныжо нерген каласкаленыт. 38 ий вожатыйлан ыштыше З.П.Борисова ден Л.Е.Гурьева (19 ий тырша) саламленыт.

«Эр вий» йоча организацийын пайремышкыже погынышо ўдыр-рвезе-влак октябрёнок, пионер да комсомолец нерген пален налыч. Активист-влакым чаптанык дене палемдышт. Карай школын тунемшыже-влак мастаргудыштышт барабан дене перкалаш туныктышт.

Волжский район.

Н.ИВАНОВА.

САЛАМЛЕНА!

26 майыште Россий писатель ушемын енге, Марий Элын сулло журналистше, драматург А.А.Петров 50 ийым темен.

Александр Алексеевичым шочмо кечыж дене уло кумылын саламлена да чыладам 30 майыште Марий Эл Республикысе йоча да самырык-влаклан театр-рўдeryшке пагален ўжына. Тушто юбилярын «Кунам толат, авай?» драмыже почеш шындыме спектакль лиеш.

1-2

июнышто Пошкырт кундемысе Пўрў олаште I Марий калык

Погыным эртарымылан 100 ий темме вашеш кугу пайрем лиеш. Тушко Марий Эл гыч 100 наре еган делегаций кая.

Школыштына ий еда «Кружокысо иктешлымаш»

Иктешлымаш

мероприятий эртаралтеш. «Факел» драме (Г.Н.Дмитриева вуйлата) да «Кидмастар» кружок-влак (З.Н.Басова вуйлата) шке пашаштым ончыктышт. «Сескем» кружокыш (А.М.Барабанщи-

кова вуйлата) коштшо-влак возымо почеламутем-влакым сылнын лудыч. «Умники и умницы» кружок вуйлатыше А.Е.Милютинна йоча-шамычлан йодыш-влакым пуэдыш. Пайремнам «Куан» кружок (Н.И.Глушкова вуйлата) сылне куштымашла дене сўрастарыш.

Юлия ИВАНОВА, 5-ше класс. Кужэгер, Шорсола.

Түртүс тууро

2017
ГОД ЭКОЛОГИИ
В РОССИИ

Эр кечым вүчкен кынетта Чүкшө курык

В.В.АЛЕКСАНДРОВЫН ФОТОЖО.

Чүкшын
күкшыйтшө
- 279
метр.

Марий Эл Республикыште эн күкшө верлан Чүкшө курыкым шотлат. Тудо Морко районышто верланен. Семисола ял шотан илемын кумдыкышкыжо пура. Мүндырнак огыл йүдвел могырышто Кужэңер район тўгалеш. Тушто «Каменная гора» заказник верланен. Нине курык Юл-Виче увалын күкшакажлан шотлалтыт.

Тыгай мотор вершөрым угларак калык ужшо да кугешныже манын, Чүкшө курыкышто куржталмашым эртарат. Тений старт нылымше гана пуалтын, 117 ең 2-6 ментым куржын (нунын дене «Таза капыште - таза чон» лаштыкыште палдарена).

Чүкшө курыкым, тиде вершөрыштө верланыше яллам, тушто илыше пашаче калыкым моктен, акаж ден шольыжо Татьяна ден Сергей Пчёлкинмыт (снимкыште - пурлаште) гимным возеныт. Тудым Морко районеш шочын-кушшо чолга ең-влакын (вуйлатышышт Ю.З.Петров, снимкыште - шолаште) темлымышт дене тений эртарыме «Чүкшө курык: тенгече, таче, эрла» конкурсыш пуэныт, 1-ше верым налыныт.

Кумло кок участник гыч индешынже йоча-влак лийыныт. Нурүмбал школын тунемшыже Гульназ Хасанова Алмаметьево ялже нерген шымлымаш пашам эртарен. Медведево район Руш Кукмарий школын тунемшыже Арина Белова жюрилан Чүкшө курыкын фотожым темлен. «Ямде лий» редакций когылянышт пөлекым пуэн.

Чүкшө курыкысо куржталмаш пайремыш толшо (снимкыште шола гыч пурлашке) Лиана Егорова ден Алла Никифорова (Арын шк.), Элла Ефимова (6-шо №-ан Морко шк.) ден Вадим шольыжо (Йошкар-Оласе шк.-интернат):
- Чүкшө курыкышто кўм луктыт. КамАЗ-влак тудым корным ышташ шупшыктат. Палена: Чүкшө курык - эн кўкшө вер, сандене ужаиш толынна. Тыште икымше гана улына. Пеш мотор вер улмаш.

Курыкышто А.ЭМАНОВА лийын.

«Ямде лий» 2017 ий 27 май

3

Аяран кушкыл

«Кугу Какшан» заповедникын научный пашаенже Геннадий Алексеевич БОГДАНОВ каласкала:

– Ломоносовидный кирказон – 70 сантиметр наре кўкшытан кадыргылше вурган шукияш кушкыл. Тудо вўдан чодыралаште, олыклаште, энер серлаште, вўдўа, шуанвондо коклаште кушкеш. Кум лукан шўм форман кужурак лышташыжын ўмбал могыржо ужар тўсан, йымалже кандалге-сур. Пеледышын ўпшыжлан кўра шулдыран

Шапалге-нарынче тўсан пеледышыже-влак лышташ тўнгыштў ярым гай верланеныт. Тўнгышт оваргыше, кўшкыла иктаж 3 сантиметр наре анысыр да кужу пуч шуйна, мучашыже шаралтше, пелвек пўчкын налме гай коеш.

Саскаже изирак насекомый-влак грушо гай коеш, воктекше лишемыт. кугу томан, кўргыштыжў Нунышт пеледышлан – губко гай куэм. Губко шырканашыже полшат. гай улмыжо вўд ўмбалне ятыр жап лияш да тўрлў вере шарлашыже полша.

Кирказон аяр кушкыллан шотлалтеш.

Тудым вольык, янлык огыт коч. Лач поликсена

лывын шукшыжо йўрата. Кирказоным кочмекше, шкежат аяраныш савырна.

Мут - Висвислан

Та ч е ПОЛИКСЕНА

лўман лыве дене палымым ыштем. Тудым Марий Элысе Йошкар книгашке пуртымо. Геннадий Алексеевич БОГДАНОВ

теве мом каласкалыш:

– Поликсена парусники урлыкыш пура, шуэн вашлиялтеш. Тудо майыште лектеш. Лыве пеш мотор: нарынче тўсан шулдырышто шем корно, йошкар да канде тамга-влак палдырнат. Поликсенам Юл ден Сура энер серлаште, нине энерласе отролаште, Кугу Какшан ден Элнет энер аглаште вашлийына. Молан нине верлаште? Тыште **ломоносовидный кирказон** кушкеш. Тудым лывын шукшыжо кочкеш. Поликсена шочмо верже деч умбаке огеш чонеште, сандене тукымжо начар шарла. Каныше да колызо-влак поликсенан илыме верышкыже миен лектыт гын, лывылан кугу энгекем ыштат. Тидлан кўрак Какшамарий ял (Звенигово район) воктене пытаргыш жапыште поликсенам ужаш ок логал.

Ўмыржў моткоч кўчык: тылзе наре веле шуйна.

Яра клеткылаш кайык лўм-влакым возыза.

Кушто шийте, уке тушто шижат.

Настя ИВАНОВА. Кужагер, Йўледўр.

Марий Элысе чодыраште мыняр янлык?

Янлык-влак	2013	2014	2015	2016
Пире	91	81	80	94
Ур	11812	9308	16125	17950
Рывыж	2343	2470	16125	17950
Шордо	5609	5357	4303	5954
Шурманше	90	96	77	111
Ирсўсна	2984	2890	1707	1705
Пурсак меран	1986	1995	2027	1908
Ошмеран	15721	15162	19334	19139

Пире

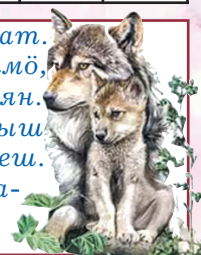
Сур, осал. Кычалеш, кочкеш, урмыжеш. Чот лўдыктен коштеш. Янлык.

Синквейн

Артём МОЧАЛОВ. Советский, Ёрша.

Он ай

Йомаклаште пирым афырам ончыктат. Чынже дене пире эн чоя, ушан, лўддымў, чытыше. Сайын колеш, нерўпшыжў вяян. Айдеме пушым умбачак шижеш. Лўдыш логалмеке утла гын, чот шекланаи тўналеш. Пире еш дене ила. Тўшкам ава пире вуйлата. Тўшкаште 14-18 пире илен кертеш.

Кумалтышыш каяш ямдылалтме годым

Марий тувыра рудерын фольклор дене методистше, Республикысе марий рудо юмийула ушемын секретарьже Галина Алексеевна ЛАСТОЧКИНА умылтара.

1. Кумалтыш деч ончыч мончаш пурыман.
2. Кумалтышыш нангайышаш пөлекым, сортам касте-нак ямдылыза.

ОТО - ТУВЫРА УЖАШ

3. Эрден эр чесым погыза, сортам чүктыза. «Поро Ош Кугу Юмо, кумалтышна шотлан толшо лийже» манын пелештен, сурт гыч лекса. Чонан дене ондакак тарваныман.

4. Кумалаш тичмаш кинде дене кайыман. Мелна кышылым, туарам, пурам налын кертыда. Пөлек шотеш солыкым, шовычым, носким але чулкам ямдылыза. Сорта, чес ынышт тодылалт манын, комдышко але корзингашке пышташ йонан. Кумалтыш лемым, немырвотым авызлаш кумыж-совлам налза. Кумалаш толшо калык лумынак шүрашым конда.

5. Ший оксам яндар йогын вүдеш мушса да нершо-вычеш пүтыралза.

6. Яндар вургемым чийыза. Удырамаш-влак вешышт шовычым пидыт, тувырым чият (йолашым чийыман огыл).

Ужар шортньо Переген кучылтса!

«Ужар шортньо», – калыкыште чодырам тыге лүмдат. Эн ончыч чодыра чонымо пашаште күлеш. Чодыра – мебель, конгаш олтышашлык пу, кагаз да молат. Пушенге-влак илемнам сорастарат. Чодыра емыж-саскалан, кайыкву-сылан, янлыклан поян. Чылажымат чодыра айдемылан яра пуа. Чыла тидым ме переген, моштен кучылтшаш улына.

Кристина ЗОРИНА.
Морко, Эгерсола.

Пытар-
тыш жапыште
чодыра ятыр-
лан шагале-
мын.

Рывыж

– Рывыж,
чоя рывыж,
Кушто тый илет?
– Чодыраште мый илем,
Тушто – мыйын пыжашем.
– Рывыж, чоя рывыж,
Мом тые кочкат?
– Чывым, колям мый кучем,
Шылым пешак йоратем.
– Рывыж, чоя рывыж,
Кö деч тый лүдат?
– Кугу пий дечын лүдам –
Вондер коклаш мый шылам.

Арсений ЧАПУРИН.

1-ше номеран Морко школ.

«Пүртүсым аралаш
изинек тунемшаш улы-
на», – мане биологийым туныктышо

ЭКОЛОГИЙ АРНЯ

Л.Н.Веденькина. Тудо 2017 ийым молан Экологий идалык семын увертарымым умылтарыш. Тўналтыш класслам туныктышовлак В.И.Федорова ден М.К.Петухова онай мероприятий-влакым эртарышт.

Кристина АРХИПОВАН
сўретше.

Морко, Унчо.

Мылам К.Чуковскийлан пөлеклыме класс шагат да пүртүс нерген почеламут конкурс келшышт. Тўналтыш классыште тунемше-влак чылан ушненыт. 3-шо класс гыч мый 1-ше верым налынам.

Полина БИРЮКОВА.
У Торъял, Кузнеч.

Пушенгым руаш ик тат сита, а кушташ ий-влак күлыт

АКЦИЙ

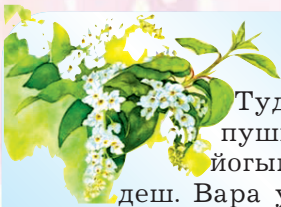
Акций годым.

Самырык йолташ, тый чодыраш коштат, түрлө саскам погет, янлыкым вашлият, пүртүсым эскерет. Чодыраште кушто нарашта куэм але шонго тумым ужмекет шоналтенат але уке, мыняр ияш нуно улыт? Пушенгым руаш нимо йöсыжат уке, а шындымек, кушкашышт ий-влак күлыт.

«Ямде лий» газетын пашаенже-влак пушенгым кузе чын шындышашым палат. 5 майыште «Талешке аллея» акций годым Медведево районысо «Сосновый бор» санаторий воктен вич түжем утла пүнчым шындыме.

Йоча-влак, те кушкада, ты жапыштак чодыраште изи пушенге нерештеш. Те кугу лийыда, тудат, вийым налын, чодыран ик ужашышкыже савырна. **Арам огыл ойлат, кө пушенгым шында – тудо пүртүсын йолташыже.**

Наталья СЕМЕНОВА.

Ош ломбо

Шошым ломбо эн первый пеледеш. Тудым пеледышыже тыгыде, ошо, тамле пушыжо умбаке үпшалтеш. Пеледышыже йогымо годым лум гай койын мландым леведеш. Вара ужар кичке лиеш. Шудо жапыште тиде кичке шемемын күэш. Тудо пеш тамле. Шыжым лыш-ташыже йошкарген йога. Мотор ломбо мемнан пакчаште уло.

Альмира ВИШНЯКОВА.

Морко, Коркатово.

✓ Ломбо пеледме жапыште паренгым шындат, шыдан ден пурсам үдат. Сай лектышан лийыт.

✓ Ондак пеледалтше ломбо леве кенжежым сөра.

✓ Ломбо чот пеледалтын гын, йўран кенжежым вучыман.

✓ Ожно ломбым суртлан осалым кондышо пушенгылан шотленит. Сандене тудым пөрт деч өрдыжкө шынденит.

Ой, могай

коеш мотор,

Ялтас сўан үдыр.

Мардеж дене чўчкалта,

Капшым веле модыкта.

Палышда могай пушенге?

Ошын-ошын вел коеш.

Тиде ломбо пеледеш,

Тамле пушым шаралеш.

Катя ФОМИНА.

Марий Турек, Сардайл.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Омаш күлеш

Ачам дене чодырашке колым кучаш коштына. «Кол чоя. Тудым кучаш манын, жап кая», – манеш ачам. Сандене ер сереш омашым ыштена. Ынде палем: тудат колызылан күлеш улмаш.

Богдан ГАВРИЛОВ.

Морко, Коркатово.

Омашым кож укш гыч ышташ эн куштылго.

Калыкын куанже

Кайык шулдырешыже эн чевер жапым, шошым, конда! Тудат айдеме семын илыш верч тургыжлана, игым луктеш, кушта, пўртүсым арала. Классыштына «Саламлена кайыкым!» мероприятийым эртарышна. «Корак» ден «Тумна» команде-влак «Вашталте ик буквам», «Тушто», «Шифровка», «На смекалку» конкурслаште танасышт. Икмыняр туштым тыландат туштена.

Тиде кайыкым «термометр-2» маныт, капыштыже 2250 пыстыл уло.

Л.ГУРЬЕВА.

Пўртүсым каргыше шуко, а вийым пушо шагал.

Миклай РЫБАКОВ.

Н.ГОДУНОВАН фотожо.

Йошкар-Оласе 80-ше номеран йочасадыште «Пўртүсым аралыза» флешмоб эртен. Тудо Экологий идалык-клан пөлеклалтын. Йоча-влак ача-авашт дене пырля сўретым (снимкыште) келыштареныт. Тўшкан куштеныт.

«Кугу маэстро», – калык ойла, но игым лукмо деч вара огеш муро.

Юзо йўкан мурызо.

1-ше №-ан Морко школ.

Айста модына

Вўдышө:

«Янлык-влак кузе кычкырат, паледа? Тугеже мый могай янлыкым каласем, тудым онарыза. Ямде улыда?»

- ✿ Ужава лияш онай! (Ква-ква.)
- ✿ Куку иге моткоч сай! (Ку-ку.)
- ✿ Пий лияш моткоч онай! (Гав-гав.)
- ✿ Маймыл лияш эше сайрак! (У-у-у.)
- ✿ Пырыс лийын кертыда? (Мяу-мяу.)
- ✿ Ушкал гай ломыжына? (Му-у-у.)
- ✿ Улына ме шемгорак! (Кар-кар.)
- ✿ Айдеме лияш эше сайрак. (Воштылына.)

Т.ЯПАЕВА ямдылен.

К

Янлык л ў м - влакым муза.

Милена МАКАРОВА,

4-ше класс.

Одо кундем, Алнаш район, Маскиял.

Н	Г	Е	У	М	Ш	У	Р
Е	Р	Л	Р	Е	Н	А	М
А	М	У	Й	Р	Ш	Е	П
С	К	А	Н	А	Е	Р	И
Р	Ы	Ш	О	Н	Ш	О	Р
В	Ы	Ж	Л	У	М	О	Д

Газетым Печать да массовый коммуникаций шотышто федеральный агентствын финанс полшымыж дене лукмо.

«Кө сөңымашым ончылно ужеш, Пиал туддечын ўмыреш ок торло»

К.Краснова.

У.Романова.

И.Кугергина.

Тыге йўратыме Валентин Колумбна самырык тукумым туныктен кушта. 19 майыште поэтын ятыр почеламутшо шкенжын лўмжымак нумалше Йоча да самырык-влаклан книгагудышто йонгалте. Тышке Йошкар-Оласе школлаште да колледжлаште тунемше 30 ўдыр-рвезе толын. Палемден кодынем: туныктышо-влак конкурс-лан сайын ямдылалтыныт. Нунылан да ача-ава-влаклан кугу таум ойлена. Вет сълнымут шочмо йылмым, калыкым аклаш, пагалаш туныкта. Койыш-шоктышышто патриот шўлышым таптен кушташ кўлынак полша.

А.ЭМАНОВА, жюрин еңже.

В.Соколова ден жюрин еңже, Марий Элын калык артистка-же С.Никитина.

Сөңыше-влак

12 ияш марте ийготан-влак коклаште

I вер – Кристина Краснова (13-шо №-ан шк.)
II – Роман Умеров (27-ше №-ан шк.)
III вер – Вероника Соколова (Национальный президент школ-интернат)

12-16 ияш-влак коклаште

I вер – Ульяна Романова (13-шо №-ан шк.)

II вер – Софья Павлова (14-ше №-ан гимн.)

III вер – Настя Пчелкина (2-шо №-ан шк.)

16-18 ияш-влак коклаште

I вер – Ирина Кугергина (21-ше №-ан шк.)

II вер – Снежана Соколова (И.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледж)

III вер – Анна Музурова (21-ше №-ан шк.)

1 июнь – Йоча-влакым аралыме тўнямбал кече

Сўретым чиялте.

Шонандыл

Икана мотор кече деч вара леве йўр йўрын эртен. Йоча-влак, куанен, йўр йымалне юарлен куржталыныт, пўртўсат утыр ылыжын. А чевер кече йоллаж дене уло тўнлан саламым колташ шонен. Тыге шым тўрлў тўсан шонанпыл шочын.

Мыйын Ануш шўжаремат шонанпылым сўретлаш йўрата. Тудо кажне тўсшым иктаж-мо дене танастара. Йошкаргом – чевер мўр дене, тўкым – пайдале кешыр дене, нарынчым – шокшо кече дене, ужаргом – нўргў шудо дене, ошалге-кандым – яндар кава дене, пелгандым – келге теныз дене, шемалге-кандым – тутло сливе дене.

Тек кажне ньога йоча пагытшым яндар кава да мотор шонанпыл йымалне эртара, ава-ачажым куандара!

Даниил АЛЕКСЕЕВ.
6-шо номеран Морко школ.

Шошо салат

Кўлыт: 1 стакан тыгыдемдыме шинчаланшудо, 6-7 редис, 2 муно, ужар шоган, укроп, петрушко.

Чыла йўрварым тыгыдын пўчкедаш. Шинчалташ да майонез але лай дене вараш. Витаминлан поян салат ямде.

Каваште мыняр самолёт?

Мыйын причёскем эн мотор!

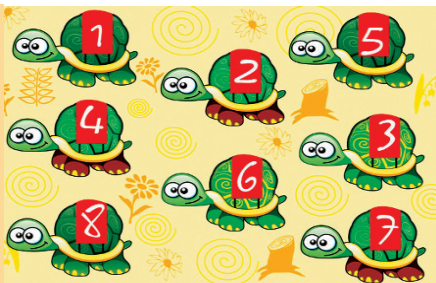
Конкурс мкок гана: 27 майыште да 10 июньшто – иктешлаш тўналына. Сенгыше мкок йочалан Йошкар-Олаште эртыше «Акрет жап гыч уна-влак» выставкыш билетым кучыктена. Тушто динозавр-влакым ончыктат.

Мотор причёскан фотографийдам yamde_lii@mari-el.ru электрон адресышкына колтыза. Лўмдам, фамилийдам, адресдам ончыктыза.

1-ше фото: Эмилия АЛЕКСАНДРОВА (Морко, Коркатово). 2-шо фото: Софья КОЗЛОВА (Оршанке, Кугу Ёрша).

Танасымашке 8 «спортсмен-черепахе» ушнен. Тышечын кудытшо гына финишыш миен шуэш. Тупысо номерыштым иктыш ушымеке, суммыжо 32 лийшаш. Дистанций гыч кудо участник-влак корандалтыт?

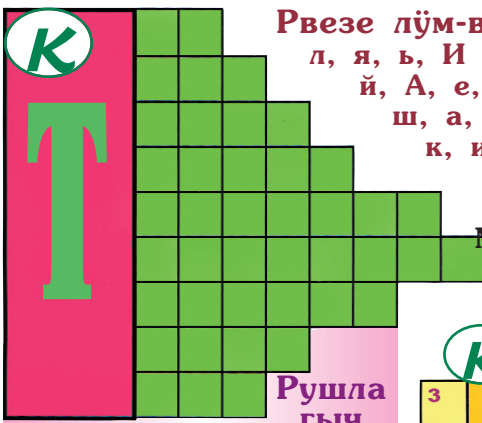

Сўретыште ўлнў ончыктымўо фигур-влакым муза.

Рвезе лўм-влакым палыза:

л, я, ь, И
й, А, е, к, е, л, с
ш, а, а, С
к, и, т, а, Н, и

Оля
АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Эгерсола.

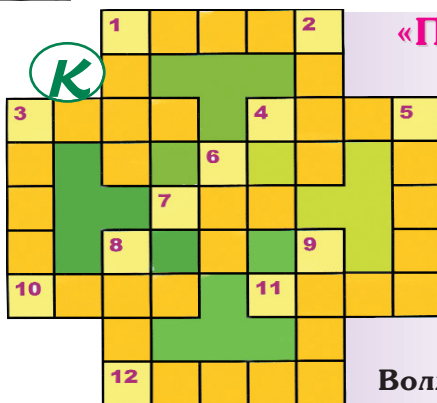

Рушла гыч

марлаш кусаре

1. Спина.
2. Колодец.
3. Море.
4. Костёр.
5. Учёба.
6. Лестница.
7. Позвоночник.
8. Рубашка.
9. Дуб.

Наташа ЧЕМЕКОВА.
Советский, Ёрша.

«Пале мут» синониман кроссворд

Шола гыч пурлашке:

1. Сут.
3. Поян.
4. Начар.
7. Осал.
10. Ночко.

11. Йошкарге. 12. Туйо.

Кўшычын ўлыкў: 1. Кугу.

2. Вўдыжгў.
3. Йорло.
5. Лопка.
6. Волгыдо.
8. Лювык.
9. Лыжга.

Н.Д.ИЛЬИНА.

Волжский, Карай.

Индекс: Марий Элыште - 78574, вес кундемлаште - 52713. Тираж 1300 экз. Заказ 1030. Формат - А-4-8. Директор-тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru, yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru, Тел. 45-25-49(факс); 45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикесе культуру, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Ямде лий» газет» кугыжаныш унитарный казенный предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культуру наследийым аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерыше Федеральный службыв Приволжский федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме. Номер - ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральыште пуымо.

Печатьыш пуымо жап - 14-00, фактически - 13-00. Ак - кутырен келшыме почеш.

Авторын да редакцийын шонымашыш тўрлў лийын кертыт. Серыш-влак мўнгеш огыт колталт.

0+

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Редакцийын да издательын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20.